

Analýza zpravodajství českých televizí

2. čtvrtletí 2013

OBSAH

I. ÚVOD	3
II. ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ	4
III. TÉMATA	5
1. Hlavní zpravodajské relace	5
2. Regionální zpravodajství	8
3. Komentované zpravodajství	9
4. Zpravodajsko-publicistické rozhovory	10
IV. POLITIKA	11
1. Souhrnné ukazatele	11
2. Politické strany	12
3. Politici	14
4. Témata	14
5. Moderátoři rozhovorů	15
V. EKONOMIKA	17
1. Souhrnné ukazatele	17
2. Firmy	18
VI. LOKALITY	19
1. Zahraniční zpravodajství	19
2. Regionální zpravodajství v celostátních relacích	21
VII. VARIABILITA	22
1. Tematická	22
2. Politická	23
3. Územní	24
4. Genderová	25

V ANALÝZE BYLY POUŽITY PŘÍSPĚVKY TĚCHTO ZPRAVODAJSKÝCH RELACÍ:

Události, Události, komentáře, Události v regionech (Praha, Brno, Ostrava)
Hyde Park, Interview ČT24

Televizní noviny

Zprávy FTV Prima

I. ÚVOD

Tento dokument byl zpracován na základě požadavku České televize a shrnuje základní zjištění analýzy zpravodajských pořadů vybraných elektronických médií, kterou pro Českou televizi na čtvrtletní bázi zajišťuje společnost Media Tenor. Spolupráce byla zahájena v červenci 2001 a od té doby kontinuálně probíhá.

KRITÉRIA PRO POSUZOVÁNÍ KVALITY ZPRAVODAJSTVÍ:

VARIABILITA	tematická, regionální, politická, ekonomická, generová Media Tenor: kapitola „variabilita“ v tomto dokumentu
RELEVANCE	relevance témat, média výběrem témat určují agendu Media Tenor: kapitola „témata“ v tomto dokumentu
VYVÁŽENOST, PŘEDPOJATOST	adekvátní prostor pro zainteresované subjekty, vyvážené hodnocení subjektů Media Tenor: analýzy diskusí a publicistiky; lze implementovat i pro zpravodajství
FAKTICKÁ SPRÁVNOST	ověřené zdroje, konkrétnost informací, korektní grafické označení, přehlednost... Media Tenor: pro faktickou správnost nabízí službu tzv. denních evaluací

Analýza zkoumá kvalitu zpravodajství České televize z pohledu variability a relevance. Metodika byla zvolena tak, aby bylo možné posoudit, do jaké míry zpravodajství napomáhá divákům „utvořit si vlastní názor na stav a vývoj společnosti ve všech důležitých oblastech“. S ohledem na toto kritérium je posuzováno domácí, zahraniční, ekonomické i politické zpravodajství. Dokument neposuzuje vyváženost a faktickou správnost jednotlivých příspěvků, kdykoliv však lze i tyto parametry do výzkumu zahrnout.

Jednotlivá zjištění jsou doplněna popisem metodologických východisek tak, aby dokument byl srozumitelný i těm čtenářům, kteří doposud nemají zkušenost s obsahovou analýzou obecně a s její konkrétní aplikací v rámci projektu analýz zpravodajství pro ČT.

STRUKTURA A KLÍČOVÉ KAPITOLY ANALÝZY:

TÉMATA

- tematické kategorie, konkrétní témata
- detailní tematická struktura pořadů a jejich tematické srovnání
- čtyři bloky: hlavní zpravodajské relace, regionální pořady, komentované

POLITIKA

- souhrnné ukazatele politického zpravodajství: intenzita, kontext (míra kritičnosti)
- intenzita a tonalita medializace politických stran a politických představitelů
- tematická struktura politického zpravodajství
- rozdíly v politickém zpravodajství hlavních zpravodajských pořadů ČT, Novy a Primy

EKONOMIKA

- souhrnné ukazatele ekonomického zpravodajství: intenzita, kontext (míra kritičnosti)
- nejčastěji zmiňované firmy + kontext (tonalita) prezentace
- rozdíly v ekonomickém zpravodajství ČT, Novy a Primy

LOKALITY

- zahraničí: podíl zpravodajství bez vztahu k ČR, nejčastěji zmiňované země
- regiony v hl. zpravodajských relacích: podíl zpravodajství z regionů, nejčastěji prezentované města a obce

VARIABILITA

- tematická, politická, územní, genderová (podíly a počty žen ve zpravodajství)

II. ZÁKLADNÍ ZJIŠTĚNÍ

TÉMATA

- Tematická agenda sledovaných relací byla výrazně ovlivněna děním v červnu. Tehdy totiž vydatné deště způsobily rozsáhlé povodně a zároveň spustil policejní ÚOOZ takzvanou kauzu Nagyová. Jen v červnu tak byla povodním a politicko-kriminální kauze věnována přesně polovina souhrnné stopáže **Událostí**.
- Vedle *povodní* se v tematické skladbě **Událostí v regionech** prosadily *stavby a rekonstrukce silnic a dálnic*, konkrétně pozornost přitahující rekonstrukce dálnice D1.
- V **Událostech, komentářích** se významného prostoru dostalo mimo jiné sporu prezidenta Miloše Zemana s tehdejšími ministrem zahraničních věcí Karlem Schwarzenbergem a obsazování postů velvyslanců. Po odmítavém postoji ze strany ministra se prezidentovi podařilo své favority prosadit po pádu Nečasovy vlády.
- Náplní vyššího počtu, přesně třinácti vydání **Hyde Parku** a **Interview ČT24** byly výbuchy. Rozhovory byly vedeny o explozi chemické továrny v americkém Westu, výbuchu plynu v pražské Divadelní ulici a především o teroristickém útoku při maratónu v Bostonu.

POLITIKA

- Politickou agendou **Událostí, Událostí, komentářů** i komerčních televizních stanic otřásla kauza kolem Jany Nagyové. Podezření ze zneužívání pravomocí šéfky Sekce kabinetu předsedy vlády a z možného uplácení bývalých poslanců ODS lukrativními posty ve státních podnicích stála pozici premiéra Petra Nečase a způsobila pád celé koaliční vlády ODS, TOP 09 a LIDEM.
- Proti zavedeným zvyklostem nepověřil Miloš Zeman sestavením nové vlády Miroslavu Němcovou, ale nestraníka Jiřího Rusnoka. Ten sestavoval svůj kabinet z příznivců prezidenta a SPOZ, čímž vyvolal pochybnosti o nestrannosti vlády a kritiku parlamentních stran.
- Neparlamentním stranám nevěnovaly **Události** téměř žádnou pozornost. Tu zaměřily především na aktivity prezidenta Miloše Zemana a na problémy ODS.

EKONOMIKA

- Ekonomické zpravodajství hlavních zpravodajských relací ČT, TV Nova i Prima FTV se neslo především v duchu sebe-prezentace samotné mateřské společnosti. Mimo medializaci vlastní stanice přinášely **Události** nízký podíl informací o firmách, které navíc zobrazovaly spíše jen v neutrálním kontextu.
- Politické dění zastínilo ekonomiku i v **Událostech, komentářích**. Ty alespoň svým specifickým profilem umožňovaly přinášet kontextem hodnocení pestré (tedy ne pouze negativní, nebo čistě neutrální) podnikové informace.

LOKALITY

- V prvním čtvrtletí tvořily příspěvky ze zahraničí 14% podíl stopáže **Událostí**. V následujících třech měsících byl tento podíl ještě o jeden procentní bod nižší. Za tak nízkou hodnotou stály především povodně, které orientovaly pozornost novinářů na dění regionálního charakteru. Pro **Události** a **Události, komentáře** byly jednoznačným středobodem zahraničního dění Spojené státy americké.

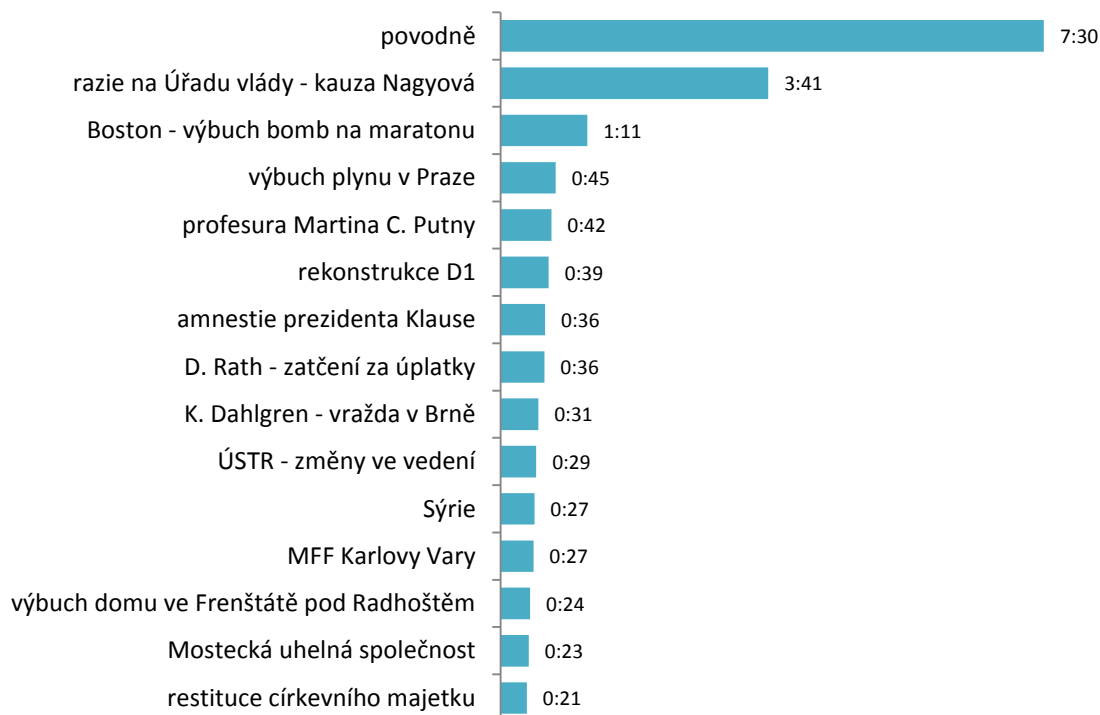
VARIABILITA

- **Události** dosahovaly příznivých hodnot variability různých témat zpráv ze světa i z domova. Prezentovaly přitom také vysoký počet různých politiků, svou pozornost ovšem zaměřily téměř výhradně na trojici stran ODS, ČSSD a TOP 09.

III. TÉMATA

1. Hlavní zpravodajské relace

Graf III-1: Patnáct nejvíce medializovaných kauz (*mediálních událostí*) v Událostech (2Q 2013), stopáž v hodinách a minutách

Červnové dění a jeho reflexe v obsahu Událostí zastínilo ostatní významné *mediální události* druhé čtvrtletí roku. Kauza Nagyová a zvláště povodně totiž vyplnily přesně polovinu stopáže hlavní zpravodajské relace v červnu. Poněkud upozaděn se tak může zdát například spor prezidenta Miloše Zemana a akademika Martina Putny o udělení profesury nebo emoce vyvolávající změny ve vedení Ústavu pro studium totalitních režimů.

Prezentace povodní a povodně samotné přitom odpovídaly v případě relace veřejné služby i v případě relací komerčních všem šesti kritériím, které v souvislosti s definicí *mediální události* uvádějí Dayan a Katz (1994). Zvýšení hladin českých řek si vyžádalo specifické úpravy schémat sledovaných relací, aby je bylo možné přenášet v co největší míře živě.

Zmínění teoretikové přitom právě kritérium přímého přenosu uvádějí na prvním místě. O *mediální události* dále říkají, že událost je předem anoncovaná veřejnosti, je přerušením televizního programového schématu a vybočuje z denní rutiny, není organizována médii samotnými, ale mimo mediální organizace, její vysílání vyvolává silnou odezvu publika a probouzí hluboce zakořeněné představy a vyprávění spjatá s hrdinstvím (Dayan, Katz, 1994, s. 102).

Graf III-2: Tematická struktura Událostí (2Q 2013), podíl na stopáži

Graf III-3: Tematická struktura Televizních novin - TOP10 kategorií (2Q 2013), podíl na stopáži

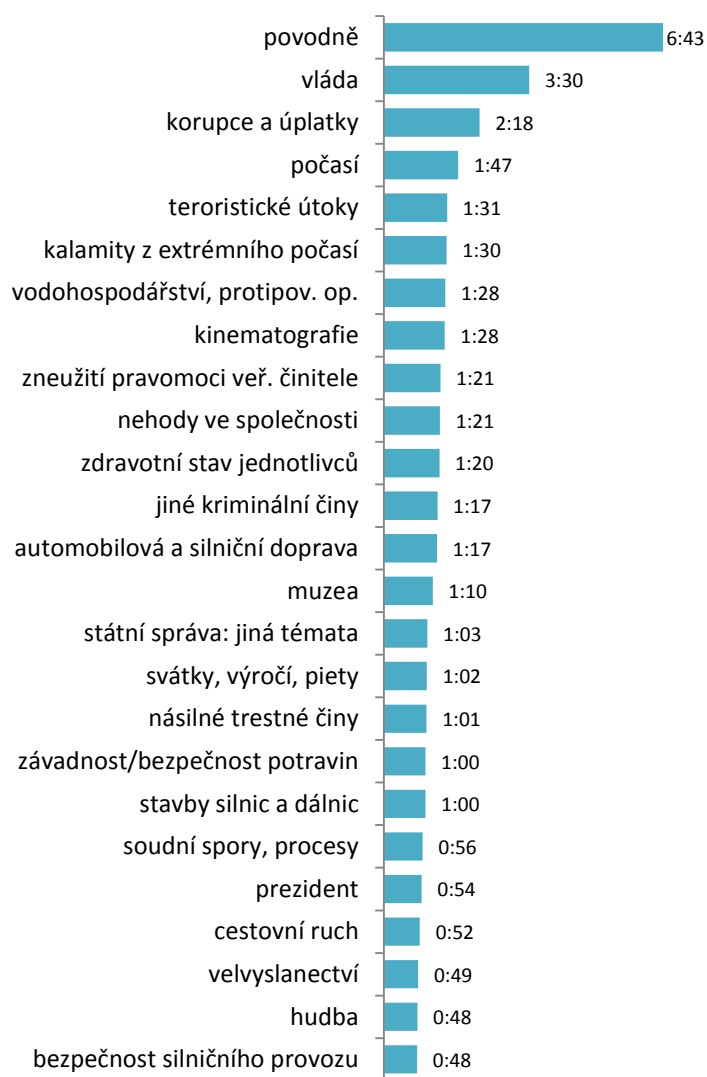
Graf III-4: Tematická struktura Zpráv FTV Prima - TOP10 kategorií (2Q 2013), podíl na stopáži

Trojici nejčastěji prezentovaných tematických kategorií se sledované hlavní zpravodajské relace na první pohled podobaly. Podobnost ovšem ihned popírají podílové hodnoty. Znatelný rozdíl je viditelný zvláště v intenzitě prezentace *kriminálních činů* v Událostech a Zprávách FTV Prima na straně jedné a v Televizních novinách na straně druhé. Komerční relace TV Nova se nezaměřovala pouze na kriminalitu spojenou s politickými korupčními kauzami, které spojovaly Události a Zprávy FTV Prima (viz předchozí a následující strana). Naopak byly obsahem Televizních novin tradičně desítky méně relevantních trestných činů.

Televizní noviny díky projektu Potravinového inspektora TV Nova vykazovaly nejvyšší podíl prezentace podnikové sféry zastřešené tematickou kategorií *hospodářský život*. O vyvážené prezentaci potravinových řetězců a kvalitě prodávaných produktů ovšem spekulovala i Rada pro rozhlasové a televizní vysílání, která požádala CET 21 „o podání vysvětlení, z jakého důvodu je v rubrice *Potravinový inspektor* (...) opomíjen jeden z největších řetězců v ČR Penny Market a také řetězec Billa, přestože ostatní řetězce se srovnatelným zastoupením na trhu ČR v pořadí již několikrát prezentovány byly.“

Graf III-5: 25 nejčastějších témat v reportážích Událostí (2Q 2013), stopáž v hodinách a minutách

Takzvaná kauza Nagyová způsobila pád koaliční vlády premiéra Petra Nečase. Policejní razii na Úřadu vlády totiž odstartovala podezření ze zneužívání vojenské zpravodajské služby k osobním účelům šéfky Sekce kabinetu předsedy vlády České republiky Jany Nagyové (ta nechala sledovat například bývalou manželku premiéra), korumpování bývalých poslanců ODS Tluchoře, Fuksy a Šnajdra dobře placenými pozicemi ve státních organizacích, a v neposlední řadě provázání ODS s lobbisty Romanem Janouškem a Ivo Rittigem.

Podle tematické náplně jednotlivých zpravodajských forem mapujících kauzu, zasáhla tato *mediální událost* konkrétní tematické aspekty *vláda*, *korupce a úplatky* nebo *zneužití pravomoci veřejného činitele*.

S *povodněmi* byly svázány také reportáže a živé vstupy o *kalamitách z extrémního počasí*, *počasí* samotném nebo o situaci ve *vodohospodářství* a o *protipovodňových opatřeních*, které pojednávaly o příčinách a následcích povodní. Kalamita přitom zasáhla pouze povodí Labe a Vltavy, tedy celé Čechy. Moravy se dotkla jen okrajově a škody zde nepůsobila.

2. Regionální zpravodajství

Graf III-6: Tematická struktura Událostí v regionech (2Q 2013), podíl na stopáži

Graf III-7: 25 nejčastějších témat Událostí v regionech (2Q 2013), stopáž v hod. a minutách

O výše zmíněném faktu, že povodně zasáhly pouze Čechy, svědčí i přehled nejčastějších témat Událostí v regionech. V součtové stopáži všech tří mutací relace bylo totiž povodním věnováno o 100 zpravodajských minut méně než v hlavní relaci (jejíž tematickou agendu zobrazuje předchozí strana). Nabízí se tedy logické vysvětlení, že kalamita byla z vysoké míry náplní Událostí v regionech z Prahy, relace z Brna a Ostravy ovšem věnovaly pozornost jiným tématům. Pro Ostravskou mutaci byly opět častým námětem kvalita *bydlení a susedské vztahy* (situace v ghettu Přednádraží), Události v regionech z Brna tradičně často informují o *umění a kultuře*, konkrétně například o *historických památkách* a jejich ochraně.

V žebříčku konkrétních témat se vysoko dostaly *stavby a rekonstrukce silnic a dálnic*. Zahájena totiž byla dlouho plánovaná rekonstrukce dálnice D1. Práce probíhaly především na Vysočině. Pozornost reportérů i veřejnosti přilákalo například bourání dálničních mostů.

3. Komentované zpravodajství

Graf III-8: Tematická struktura Událostí, komentářů (2Q 2013), podíl na stopáži

Graf III-9: 25 nejčastějších témat Událostí, komentářů (2Q 2013), stopáž v hodinách a minutách

Intenzivní pozornost věnovaly kauze Nagyová Události, komentáře. Formát relace přímo vybízel k podrobným analýzám situace a rozhovorům s přímými aktéry kauzy (politici představitelé zasažené ODS, zástupci ÚOOZ, právníci a státní zástupci a žalobci). Kategoriím *kriminální činy* a *státní správa*, které kauzu v podstatě plně zastřešily, byla v součtu věnována téměř polovina souhrnné stopáže komentované relace ve sledovaných třech měsících.

Významného prostoru se dostalo i sporu prezidenta Miloše Zemana s (dnes již bývalým) ministrem zahraničních věcí a Zemanovým soupeřem v prezidentské volbě Karlem Schwarzenbergem. Prezident se snažil prosadit své favority na posty velvyslanců, ministr kompetenci v rozhodování o personálním obsazení *velvyslanectví* nárokoval výhradně svému úřadu.

4. Zpravodajsko-publicistické rozhovory

Tabulka III-1: Nejčastější témata Hyde Parku (2Q 2013), počet vydání pořadu

Název tématu	Počet příspěvků
vláda	9
prezident	5
bankovníctví, pojišťovnictví	4
nehody v hospodářství	4
kinematografie	4
teroristické útoky	4
soudní spory, procesy	3
ODS	3
makroekonomická data - vývoj	3
povodně	3
restituce církevního majetku	3
morálka, korupce, spol. hodnoty	3
sociální dávky	3

Tabulka III-2: Nejčastější témata Interview ČT24 (2Q 2013), počet vydání pořadu

Název tématu	Počet příspěvků
vláda	10
komunální politika	5
korupce a úplatky	5
restituce církevního majetku	4
povodně	4
Poslanecká sněmovna	4
velvyslanectví	4
nezaměstnanost, trh práce	3
členská země a EU	3
vysoké školy	3
teroristické útoky	3

Náplní čtyř vydání Hyde Parku a dvou Interview ČT24 byly *nehody v hospodářství*. Jednalo se o explozi továrny na hnojiva v texaském Westu a o výbuch plynu, který zdemoloval pražskou Divadelní ulici a ochromil fungování tamních podniků. Společný jmenovatel těchto událostí, výbuch, byl tématem i další sedmičky rozhovorů. Exploze odpadkových košů při maratonu v Bostonu byla *teroristickým útokem* spáchaným radikálními Čečenci Jocharem a Tamerlanem Carnajevými.

Ovšem stejně jako ve výše popsaných případech hlavních a regionálních relací i relace komentované, byly nejčastějšími náměty zpravodajských rozhovorů politická témata a s politikou související korumpování bývalých poslanců.

Moderátorům Hyde Parku a Interview ČT24 je věnována samostatná podkapitola v následující části *Politika*. Na rozdíl od zde sledované tematické skladby pořadů je později kladen důraz na tzv. konfrontačnost a intenzitu moderace rozhovorů, jejichž hostem byl politik nebo politička.

IV. POLITIKA

Analýza politického zpravodajství je prováděna na úrovni „výpovědí“. Každá jednotlivá výpověď o konkrétním politikovi nebo politické straně je analyzována samostatně. Sledovány jsou přitom následující atributy:

- subjekt (politik nebo strana)
- tematická souvislost (s čím je subjekt spojován)
- kontext výpovědi (jak byl daný subjekt ve výpovědi představen)
- výslovné hodnocení (jak byl daný subjekt výslovně hodnocen)
- původce výpovědi (kdo je původcem informace, případného hodnocení a kontextu výpovědi o subjektu. Původcem hodnocení přitom nemusí být reportér. Hodnocení může pocházet od politického odpůrce, obyvatele, expertů apod. Například: analytici mohou kritizovat důchodovou reformu připravenou ministrem financí)

V jednom příspěvku tak může být analyzováno více výpovědí o stejném politikovi (nebo politické straně), a to v tom případě, že se některá ze složek výpovědi změní.

Jednotlivé tematické souvislosti jsou slučovány do nadřazených kategorií:

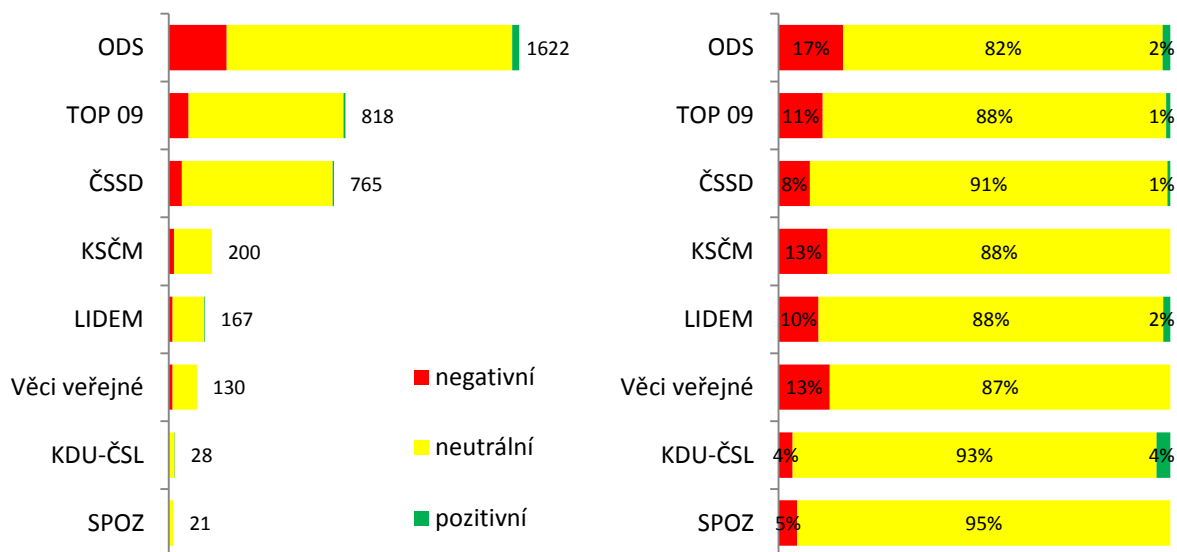
- informace o programově politických postojích/krocích (například hospodářská politika, zdravotnictví, školství, rodinná politika ...)
- mezistranická témata (informace o vzájemných vztazích, jednáních, střetech s partnery z ostatních politických stran)
- vnitrostranická témata (informace o personálních záležitostech, stranických financích, sjezdech, stranických volbách ...)
- personální témata (pouze v tom případě, je-li subjektem konkrétní politik. Například informace o vzdělání, zdravotním stavu, osobnostních vlastnostech ...)

Politické zpravodajství je senzitivní. Strany se navzájem podezírají z lepšího mediálního obrazu v důsledku nadstandardních vztahů s médii. Současně se samy snaží získat výhodu s cílem vylepšit svůj mediální obraz. Tato snaha je pochopitelně zcela legitimní. Na druhé straně stojí požadavek odstupu a neutrality média od popisovaných skutečností, a tedy i od politiků (platí pro zpravodajství, v publicistických pořadech se naopak očekává vyjádření názoru). To je chápáno jako základní kvalitativní požadavek a současně maxima profesionální žurnalistiky.

1. Souhrnné ukazatele

Jak jsme již opakovaně zmiňovali, do politické agendy Událostí hlasitě promluvila kauza kolem Jany Nagyové, Úřadu vlády a bývalých poslanců ODS Marka Šnajdra, Ivana Fuksy a Petra Tluchoře. Ta odstartovala pád vlády Petra Nečase a premiéra samotného. Petr Nečas se nejen vzdal postu předsedy vlády, ale prohlásil také, že po vypršení poslaneckého mandátu se stáhne z vrcholné politiky.

Grafy IV-1, 2: Intenzita a kontext medializace politických stran v pořadu UDÁLOSTI (2Q 2013), počet výpovědí

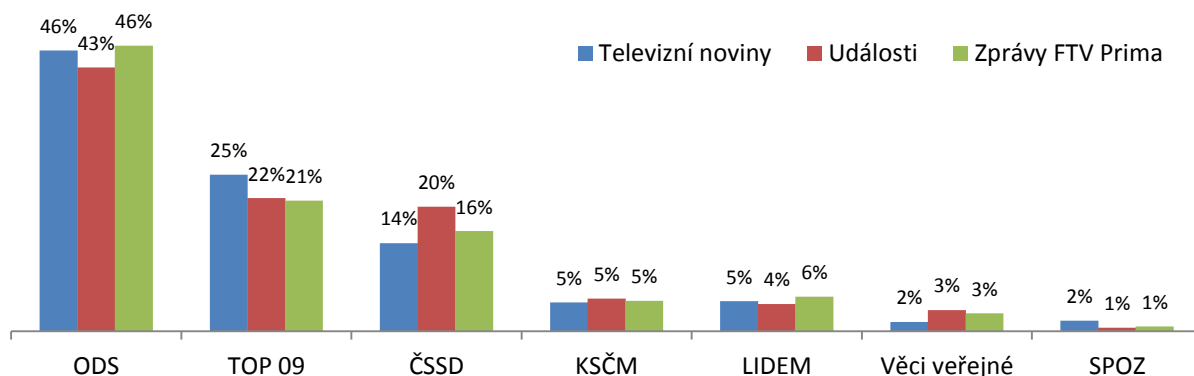

Jen během června zaznělo o ODS 776 výpovědí, z toho 159 (20 %) v negativním kontextu. Během sledovaného období byla naopak minimálně zmiňována Strana práv občanů – Zemanovci. Ti se ovšem středem pozornosti stali právě po pádu Nečasovy koaliční vlády. Prezident Miloš Zeman totiž sestavením nového úřednického kabinetu pověřil Jiřího Rusnoka, který kolem sebe soustředil řadu členů nebo sympatizantů SPOZ (podrobněji se popisovanému spojení pověřeného premiéra, prezidenta a strany SPOZ věnujeme na následující straně). K popisovaným událostem ovšem docházelo až v úplném závěru června a v průběhu července, který již tato analýza nezachycuje. Proto je zobrazená míra prezentace SPOZ na viditelně nízké hodnotě.

Politické zpravodajství Událostí bylo ve druhém čtvrtletí ze značné části neutrální, výpovědí v pozitivním kontextu zaznělo pouze minimální množství. Srovnání kontextu prezentace vybraných politických stran v hlavních relacích komerčních TV Nova a Prima FTV nabízí graf IV-4 na následující straně. I z něj mimo jiné vyplývá, že nejpříznivěji zobrazenou stranou byla v Událostech ČSSD. Negativní obraz opozice však vytvářely KSČM a Věci veřejné.

2. Politické strany

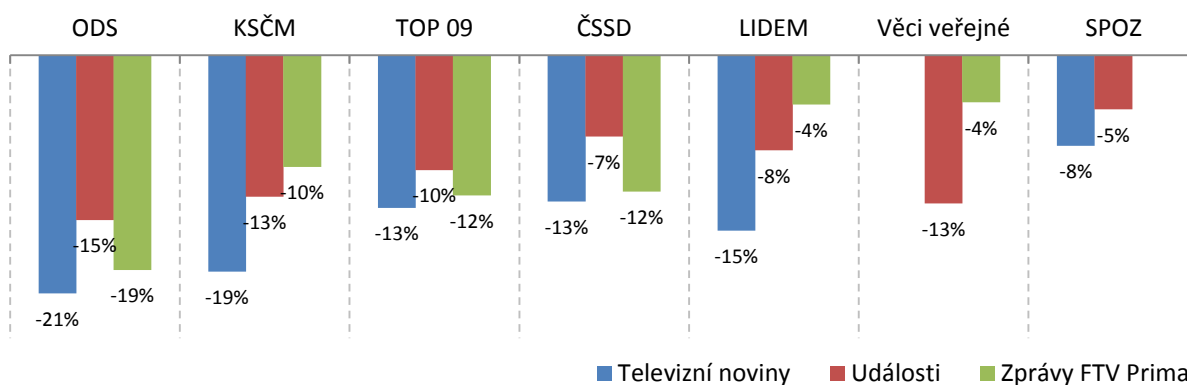
Graf IV-3: Podíl 7 nejčastěji zmiňovaných politických stran na politickém zpravodajství (2Q 2013; hodnoty představují procentuální zastoupení stran a jejich představitelů v politickém zpravodajství vybraných pořadů)

Neparlamentním stranám nevěnovaly Události téměř žádnou pozornost. V úplném závěru sledovaného čtvrtletí, jak jsme již naznačili, se ovšem objevovaly informace o Straně práv občanů - Zemanovcích. Tato skutečnost souvisela s rozhodnutím Miloše Zemana pověřit sestavením úřednického kabinetu Jiřího Rusnoka. Sám Rusnok, ač nestraník, za SPOZ kandidoval v senátních volbách, což média v souvislosti se stranou zmínila. Stejně tak pozornosti žurnalistů neušlo, že řada potenciálních ministrů Rusnokovy vlády měla vazby právě na Stranu práv občanů nebo na samotného prezidenta. Reakcí parlamentních stran tak byl jasný nesouhlas s prezidentovým rozhodnutím. Koalice v čele s ODS totiž očekávala, že prezident pověří sestavením vlády předsedkyni Poslanecké sněmovny Miroslavu Němcovou, zástupci opozice hovořili o rozpuštění Sněmovny a co nejrychlejším vypsání předčasných voleb. Právě graf IV-4 ukazuje, že v Událostech a v Televizních novinách TV Nova převažoval podíl negativních zmínek o SPOZ. Jejich autory přitom nebyli jen novináři, ale také a převážně politikové a političky parlamentních stran.

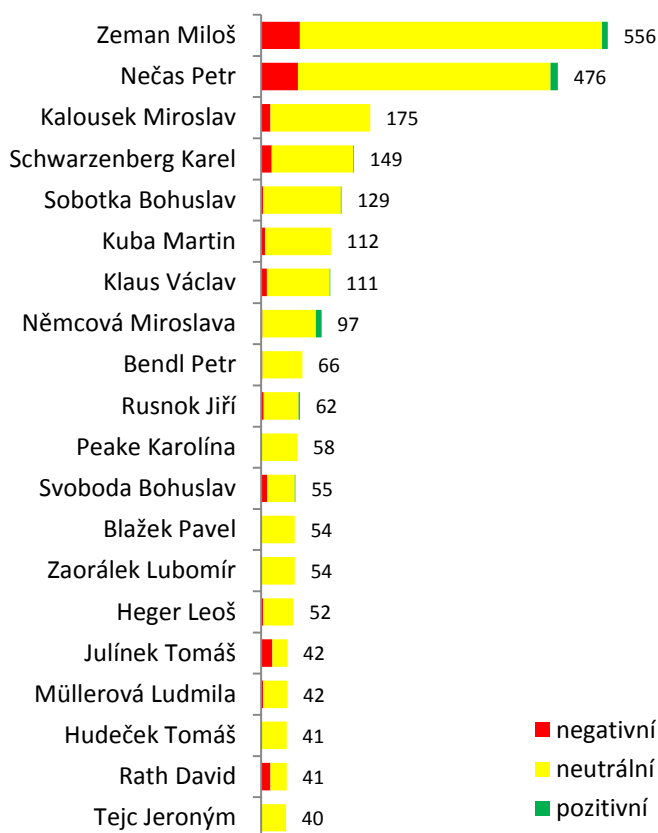
Jednoznačně nejméně příznivě byla z již opakovaně zmiňovaných důvodů prezentována ODS. Kauza Nagyová během jediného měsíce zněkolikanásobila intenzitu prezentace politiky ve všech sledovaných relacích (viz graf IV-3, z něhož je patrné, že ani součet podílů prezentace TOP 09 a ČSSD ve všech třech relacích nedosahoval podílu věnovanému ODS) a poměr negativních výpovědí o občanských demokratech rostl ještě rychleji. Pracovní i osobní vztah premiéra Nečase s Janou Nagyovou a možné uplácení bývalých poslanců Ivana Fuksy, Marka Šnajdra a Petra Tluchoře výhodnými posty ve státních podnicích stálo předsedu vlády pozici v čele kabinetu i v mateřské straně.

Graf IV-4: Kontext politických stran v hlavních zpravodajských pořadech (2Q 2013; 7 nejčastěji zmiňovaných politických stran). Hodnoty představují rozdíl mezi podílem pozitivních a negativních výpovědí. Záporné číslo tedy znamená, že strana byla prezentována s převahou negativních výpovědí.

3. Politici

Graf IV-5: Nejčastěji prezentovaní politici v Událostech a kontext jejich prezentace (2Q 2013), počet výpovědí

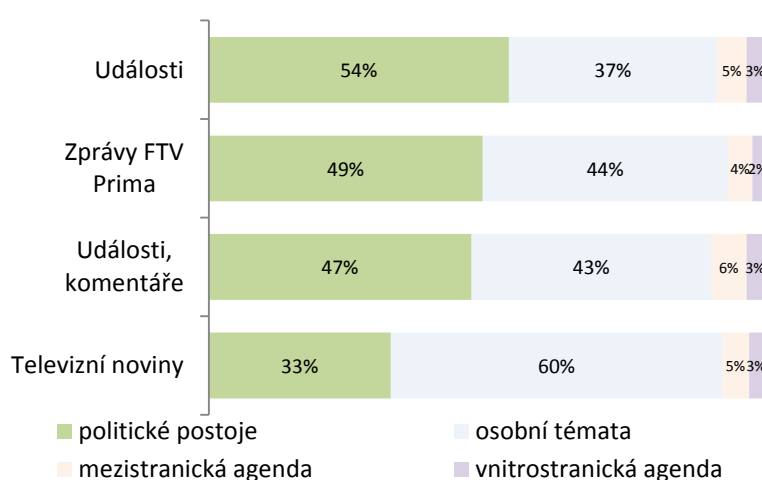

V prvním čtvrtletí dosahovala intenzita prezentace prezidenta Miloše Zemana k tisícovce výpovědí. O tři měsíce později byl sice jejich počet znatelně nižší, i tak ale s převahou nejvyšší ze všech českých politiků. Propad mezi Zemanem a Petrem Nečasem na prvních příčkách a dalšími politiky byl doslova propastný. Tento fakt jen dokresluje souhrnné pololetní výsledky. Ty ukazují následující: o Milošovi Zemanovi bylo v Událostech během šesti měsíců vysloveno 1519 výpovědí, o druhém Petrovi Nečasovi o polovinu méně, tedy 797 výpovědí; třetí Václav Klaus byl zmiňován 594 krát, čtvrtý Karel Schwarzenberg 551 krát a pátý Miroslav Kalousek „jen“ 294 krát.

Zeman byl jednak hybatelem situace po pádu Nečasova kabinetu, do hledáčku reportérů a reporterek se dostal i kvůli sporu s ex-ministrem zahraničí Karlem Schwarzenbergem o obsazování postů velvyslanců.

4. Témata

Graf IV-6: Tematická struktura výpovědí o politicích a stranách (2Q 2013)

politické postoje: program, faktické programové kroky, věcná témata (školství, daňová politika, zdravotnictví...)

mezistranická agenda: vztahy s koaličními partnery a politickými oponenty

vnitrostranická agenda: stranické spory, obsazování vrcholných orgánů, personální politika, nominace volebních lídrů atd.

osobní témata: oblíbenost, preference, jmenování či odvolání z funkcí, zvolení (i na post prezidenta)

Jak se prezentace politické agendy v jednotlivých relacích liší, vystihuje zobrazená tematická struktura výpovědí o politicích a stranách. Určující je přitom zvláště podíl *politických postojů* versus podíl *osobních témat*. Graf VI-4 totiž zobrazoval kontext prezentace jednotlivých stran, nyní ovšem můžeme tyto poznatky rozšířit o zmiňovanou tematickou strukturu. Výše jsme viděli, že například prezentace KSČM v Televizních novinách byla pro stranu citelně nepříznivá – rozdíl mezi podílem pozitivních a negativních výpovědí byl téměř 20 procent v záporu. Komerční relace ovšem nekritizovala věcná politická rozhodnutí komunistů. O těch se naopak nezmiňovala vůbec. Terčem reportérů Televizních novin byl komunistický europoslanec Miloslav Ransdorf. Jeho osobní problémy s dluhy byly opakovaně náplní několika reportáží a živých vstupů. Také kupříkladu o Milošovi Zemanovi se diváci Televizních novin dozvídali množství osobních informací, týkajících se jeho manželky, dcery, psa a bydlení.

Obecně lze tedy říci, že zatímco Události přinášely nadpoloviční podíl věcných politických informací, Nova se ve třech pětinach případů zaměřovala na informace osobního charakteru. Dalo by se tedy usuzovat, že zvyšující se podíl osobních informací v politické agendě naznačuje zvyšující se míru bulvárnosti konkrétní relace.

5. Moderátoři rozhovorů

Moderátorům rozhovorů se nabízí celá škála možných způsobů pokládání dotazů a získávání informací od interviewovaných politiků. Standardizovaná metodika pak dovoluje kvantifikovat, nakolik byl moderátor či moderátorka vůči zpovídanému hostovi konfrontační, přesněji řečeno, jaký podíl z jím pronesených replik tvořily repliky takzvané konfrontační (příkladem konfrontační repliky může být tzv. zjišťovací záporná/neshodná otázka „Není to spíš naopak?“ nebo pochybová/podivová replika „Jak je možné, že vláda dosud vládne, když jste s ní tak nespokojeni?“).

Tabulka IV-1: Konfrontačnost moderátorů (7 nejvíce a 7 nejméně konfrontačních vydání; 2Q 2013)

Datum	Pořad	Moderátor	Host	Konfrontačnost	Počet replik
10.4.2013	Interview ČT24	Drtinová Daniela	Drábek Jaromír	41%	78
2.4.2013	Interview ČT24	Písařovicová Daniela	Kuba Martin	40%	25
30.4.2013	Interview ČT24	Drtinová Daniela	Mládek Jan	39%	69
15.5.2013	Interview ČT24	Klepetko Bohumil	Pospíšil Jiří	39%	31
20.6.2013	Interview ČT24	Drtinová Daniela	Ženíšek Marek	38%	52
27.5.2013	Interview ČT24	Písařovicová Daniela	Julínek Tomáš	38%	79
7.5.2013	Interview ČT24	Kroužková Barbora	Hamáček Jan	37%	51
27.6.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Pecina Martin	18%	73
23.4.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Bublan František	17%	112
20.6.2013	Interview ČT24	Drtinová Daniela	Zaorálek Lubomír	17%	6
4.4.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Bartošek Jan	15%	136
7.6.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Čapek Miloš	10%	39
10.6.2013	Interview ČT24	Písařovicová Daniela	Bendl Petr	10%	31
7.6.2013	Interview ČT24	Písařovicová Daniela	Semiánová Alice	8%	13

Podobně jako v prvním čtvrtletí byly na repliky nejbohatší relace Hyde Parku, které moderoval Lukáš Dolanský. Obecně přitom platilo, že právě Hyde Park byl svým profilem specifický vysokým počtem vyřčených replik. Nejméně konfrontační byl ke svým hostům v Hyde Parku Daniel Takáč. V Interview ČT24 pak Daniela Písařovicová, která se po odchodu Jolany Voldánové z Událostí stala moderátorkou hlavní zpravodajské relace dne.

Konfrontačnost moderátora vůči hostovi je měřena tehdy, je-li hostem rozhovoru politik nebo politička. Platí přitom, že znatelně vyšší míry konfrontačnosti (ta je udávána v poměrové hodnotě, zachycující podíl tzv. konfrontačních replik na celkovém počtu replik vznesených moderátorem rozhovoru) dosahují moderátoři v Interview ČT24. Výjimkou však nebyly ani pořady, v nichž byly hosté Interview ČT24 konfrontováni v minimální míře (již zmiňované pořady ze 7. a 10. června, jejichž průvodkyní byla Daniela Písařovicová).

Tabulka IV-2: 7 vydání s neintensivnější moderací (počtem replik; 2Q 2013)

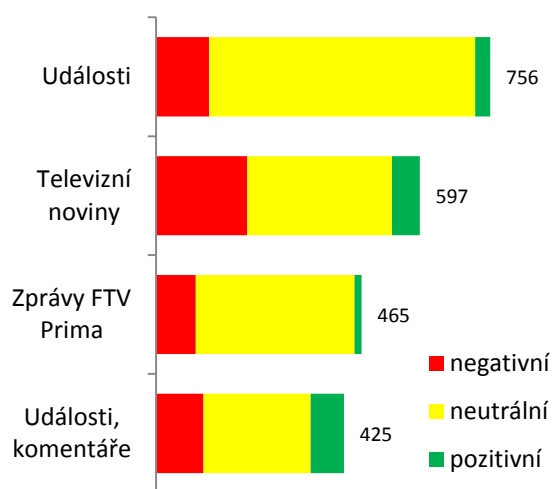
Datum	Pořad	Moderátor	Host	Konfrontačnost	Počet replik
7.5.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Chalánková Jitka	26%	166
11.4.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Kohoutová Lenka	23%	166
2.5.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Šťastný Boris	31%	152
16.4.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Svoboda Cyril	24%	143
26.6.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Úlehla Tomáš	26%	140
11.6.2013	Hyde Park	Dolanský Lukáš	Zeman Miloš	19%	140
15.5.2013	Hyde Park	Takáč Daniel	Roztočil Aleš	20%	137

V. EKONOMIKA

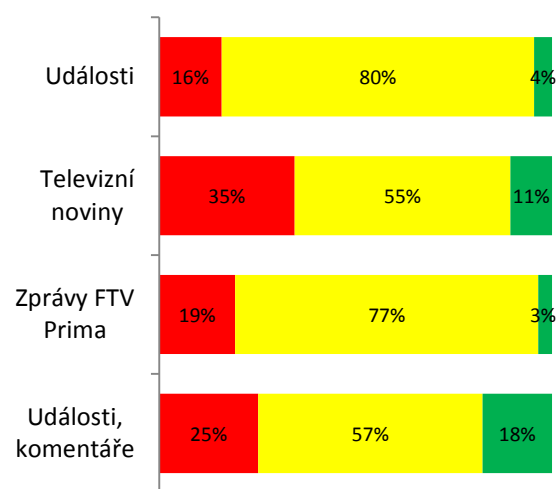
Do ekonomického zpravodajství jsou jednak zahrnovány příspěvky, které se týkají makroekonomické situace České republiky, jednak příspěvky, ve kterých jsou popisovány podniky nebo branže. Není přítomnou podmínkou, aby se celý příspěvek týkal ekonomiky. Rozhodující je přítomnost makro- nebo mikroekonomického tématu na prostoru alespoň 5 vteřin.

1. Souhrnné ukazatele

Graf V-1: Intenzita ekonomického zpravodajství ve vybraných zpravodajských relacích (2Q 2013; počet výpovědí o podnicích)

Graf V-2: Kontext prezentace podniků ve vybraných zpravodajských relacích (2Q 2013)

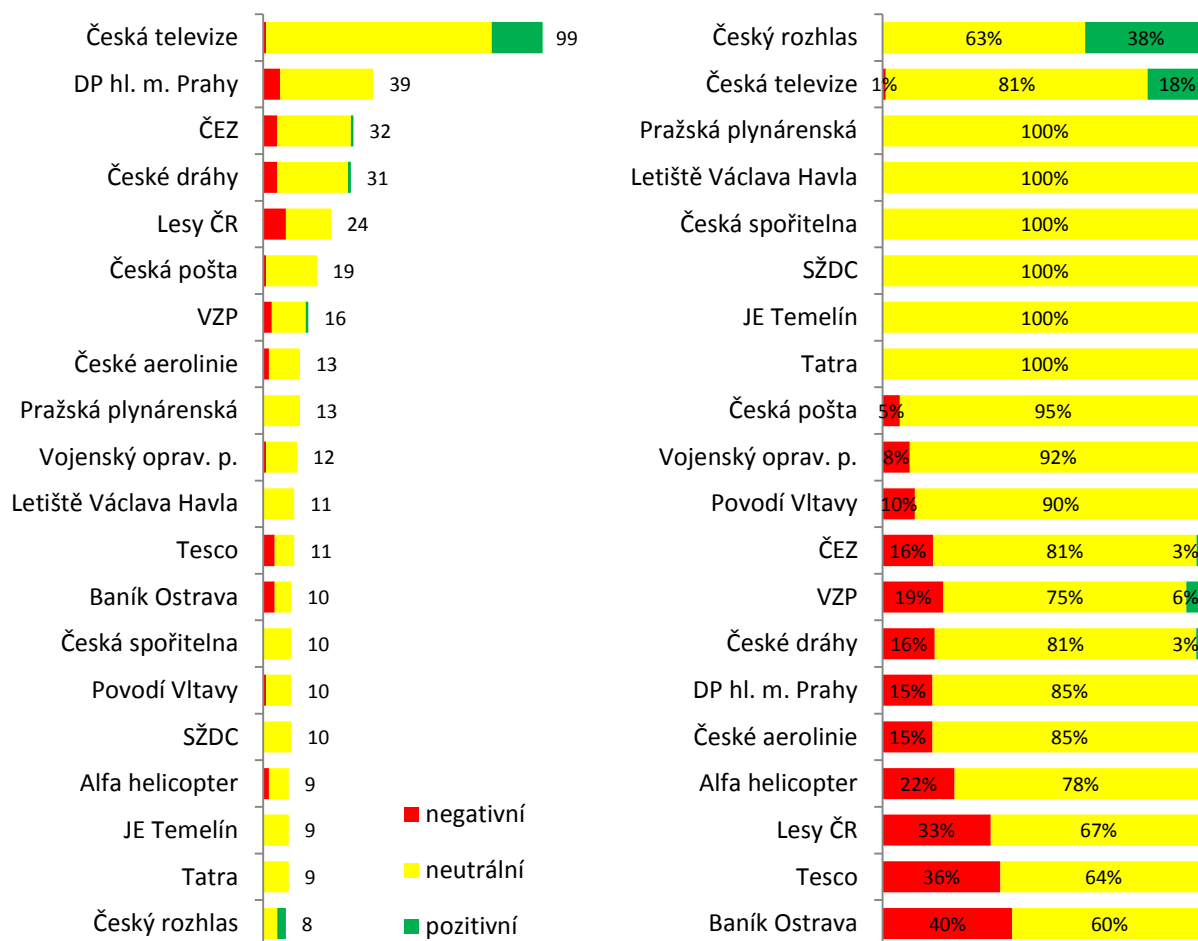

Děni na politické scéně poněkud zastínilo prezentaci ekonomického života podniků ve všech sledovaných zpravodajských relacích. Nejvíce patrné to přitom bylo v Událostech, komentářích, které byly dříve širokou platformou pro informace makro- i mikroekonomické sféry. Komentovaná relace si alespoň zachovala své specifikum nejpestřejšího zdroje podnikových informací. Tedy alespoň v tom smyslu, že prezentovaly nejen podniky v potížích, což bývá typické pro Televizní noviny, nebo převážně neutrálně laděné informace, což je zase výsadou Událostí, ale pestrost Událostí, komentářů spočívala v míře kritických i příznivých zjištění o firmách a společnostech.

K tomuto tvrzení je metodicky i fakticky správné dodat, že viditelný podíl pozitivně laděných informací zazněl i v ekonomických reportážích Televizních novin. Téměř veškerá pozitivita byla ovšem vztažena k samotné mateřské stanici TV Nova a šlo tedy o sebe-prezentační informace. Bez nich by naopak podíl negativity vůči podnikům v Televizních novinách byl výrazně vyšší. Například rubrikou Potravinový inspektor TV Nova sice Televizní noviny získaly vysoký počet výpovědí o podnicích, (ne)vyváženost rubriky si ovšem vysloužily již výše citovanou výzvou Rady pro rozhlasové a televizní vysílání.

2. Firmy

Grafy V-3, 4: 20 nejčastěji zmiňovaných společností ve zpravodajství Událostí (2Q 2013, počet výpovědí, kontext hodnocení)

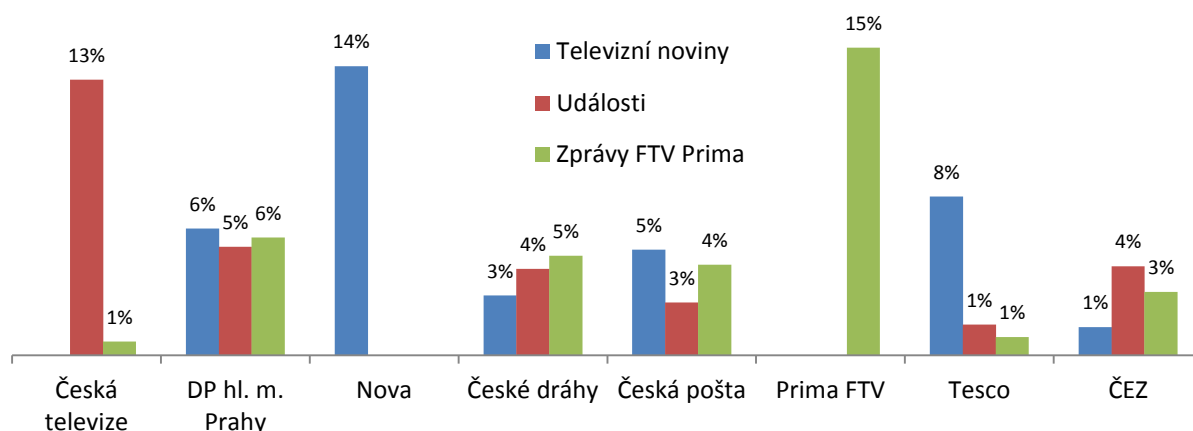

Na předchozí straně jsme hovořili o sebe-prezentaci TV Nova v Televizních novinách. Grafy V-3 a 4 naznačují, že tento fenomén není typický pouze pro komerční relace. Také v Událostech byla nejčastěji prezentovaným podnikem samotná Česká televize a její aktivity. Představeny byly nejen nové koprodukční projekty, ale například i plánovaný dětský program ČT Děčko, který bude spuštěn 31. srpna.

Ještě blíže se sebe-prezentaci jednotlivých stanic v hlavních zpravodajských relacích věnuje následující graf V-5. Z něj jasně vyplývá, že ji zhruba ve stejné míře využívají ČT, TV Nova i Prima FTV. Pro třetí jmenovanou stanici je přitom aktuální stav ze druhého pololetí naprostou novinkou. V dřívějších obdobích nevyužívala Prima FTV sebe-prezentačních příspěvků téměř vůbec. Nový marketing stanice ovšem znamenal nejvyšší podíl informací o mateřské stanici. Náplň reportáží měla výrazně vzdělávací charakter a potenciál, když upoutávaly na dokumentární filmy vysílané na nové stanici Prima ZOOM.

Pro úplnost ještě dodejme, že druhý nejčastěji prezentovaný podnik v Událostech i v obou komerčních zpravodajských relacích, Dopravní podnik hlavního města Prahy byl medializován především v období povodní. Zaplaveny totiž byly stanice metra a Dopravní podnik byl nucen přistupovat ke krizovým řešením.

Graf V-5: Podíl nejčastěji zmiňovaných firem na podnikovém zpravodajství (posledních 12 měsíců; např. hodnota 5% znamená, že každá dvacátá zmínka z podnikového zpravodajství se v daném pořadí věnovala této firmě)

VI. LOKALITY

Pro každý jednotlivý příspěvek je zjišťována „vztažná oblast“, tzn., ke které geografické oblasti se příspěvek ve své většině vztahuje. Zahraniční vztažné oblasti jsou sledovány na úrovni zemí, případně větších geopolitických celků. Pro domácí zpravodajství je detailně monitorována vztažná oblast na úrovni obcí, okresů a krajů. Rozhodující pro určení vztažné oblasti je dopad informace. Legislativní proces v českém parlamentu bude klasifikován se vztahem k ČR (zákony platí pro celou populaci), ale omezení dopravy v blízkosti parlamentních budov má vztah pouze k Praze.

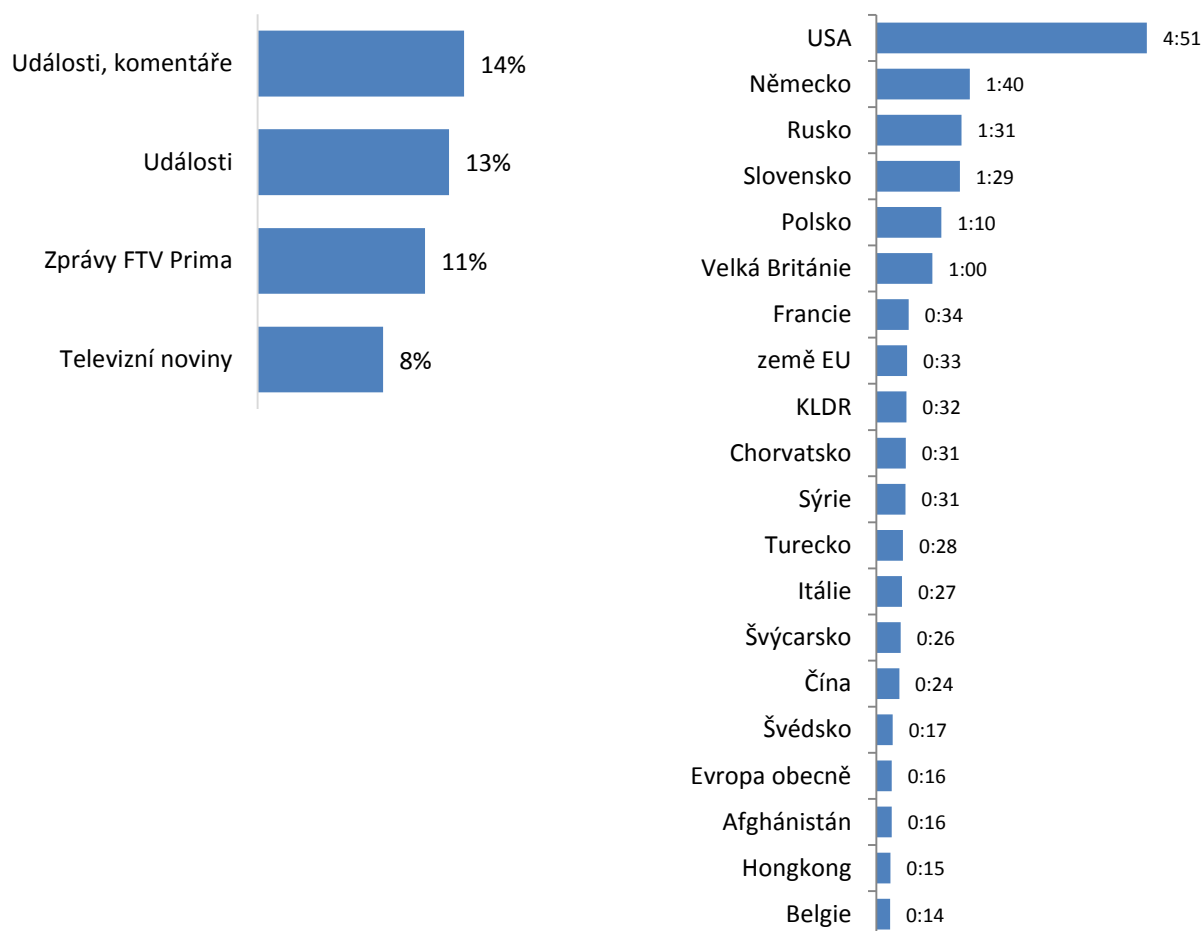
Analýza rozděluje každý příspěvek podle toho, zda jsou v něm popisovány skutečnosti spojené s ČR, nebo ne (neznamená to tedy nutně, že obsah příspěvku musí být vztažen k území České republiky), na domácí a zahraniční.

Pro posouzení „geografické vyváženosti“ zahraničního zpravodajství je nutný detailnější pohled na zahraniční vztažné oblasti, které byly do vysílání kvůli aktuálnímu místnímu dění zařazovány.

1. Zahraniční zpravodajství

Události června 2013 stály za výrazně nízkým podílem zahraničního zpravodajství ve všech sledovaných relacích. Na mysli máme samozřejmě dění na politické scéně – již několikrát zmiňovanou a popisovanou kauzu kolem Jany Nagyové – a především povodně. Kvůli nim přistoupily Česká televize, TV Nova i Prima FTV ke speciálním vydáním svých hlavních zpravodajských relací. Každá televizní stanice přitom situaci řešila poněkud odlišným způsobem. Hlavní moderátorka Událostí v daném období předávala slovo Jakubovi Železnému, který moderoval převážnou část relace přímo z terénu, například z pražského Karlova mostu. V Televizních novinách zase uvedli relaci moderátoři v pražském studiu, kteří předali slovo reportérům Daniele Badejové a Hanuši Hanslíkovi. Ti pak v rolích reportérů-moderátorů provázeli relacemi, které byly vysílány převážně živě. Jinak se k povodním postavila FTV Prima. Budova televize byla totiž povodní přímo zasažena, proto byla relace moderována přímo z exteriéru. Karel Voříšek a Klára Doležalová, nová moderátorská dvojice, provázeli Zprávami FTV Prima například ze střekovského nábřeží v Ústí nad Labem.

Graf VI-1, 2: Podíl zahraničního zpravodajství (měřeno podílem na stopáži; 2Q 2013) a Nejčastěji zmiňované zahraniční lokality ve zpravodajství Událostí (2Q 2013)

V cílové rovině tradičního mezinárodního maratonu v Bostonu explodovaly 15. dubna dvě nálože, které zranily na 180 sportovců a diváků a vyžádaly si i lidské životy. FBI zjistila, že šlo o teroristický útok, za kterým stáli radikální čečenští muslimové Jochar a Tamerlan Carnajevovi. Jen o několik dní později explodovala v texaském Westu továrna na hnojiva. Informace ze Spojených států přinášel tamní zpravodaj Martin Řezníček, který upozorňoval mimo jiné na to, že město West je sídlem kolonie českých (československých) přistěhovalců do USA. Řezníček byl nejvytěžovanějším zahraničním zpravodajem ČT, když prakticky denně v reportáži nebo v živém vstupu informoval o dění ve Spojených státech. Právě proto byly USA s takovým náskokem nejčastěji a nejdéle prezentovanou zahraniční lokalitou v Událostech.

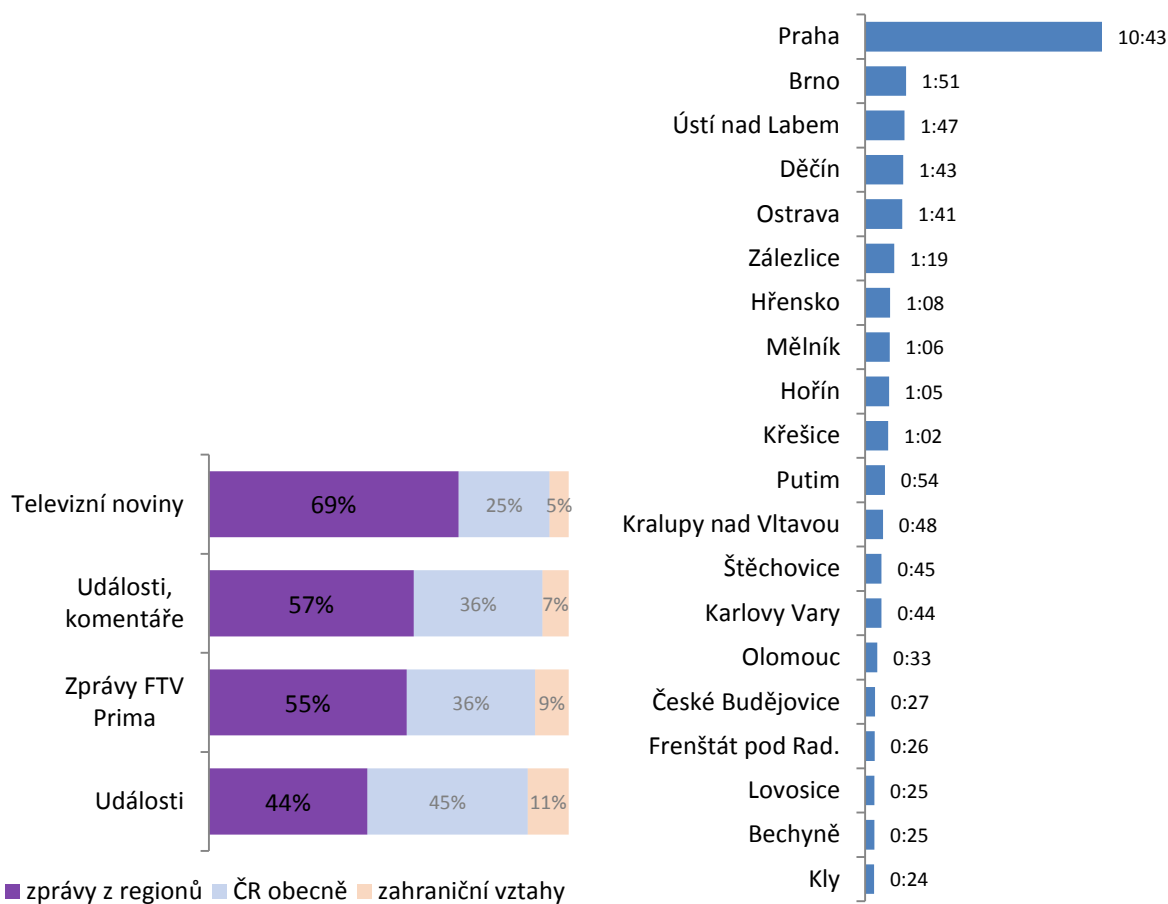
Spojení s USA měla i čtyřnásobná vražda v Brně. Tu spáchal americký občan Kevin Dahlgren, který u zavražděné rodiny žil. Ihned po činu utekl Dahlgren přes Vídeň do Spojených států, kde byl zadržen. Tým právníků a Policie ČR usilují o vydání podezřelého ze čtyřnásobné vraždy k soudnímu procesu v České republice.

2. Regionální zpravodajství v celostátních relacích

Geografickou vyváženost domácího zpravodajství je možné orientačně poměřovat s údaji ČSÚ o podílu obyvatel jednotlivých oblastí na české populaci (obyvatele jednotlivých krajů je možné chápat jako představitele divácké skupiny, kterou zajímá dění v jejím okolí). Toto srovnání indikuje ty oblasti, které jsou zpravodajsky ve sledované relaci bohatě pokryté, a ty, u nichž je podíl příspěvků s ohledem na počet obyvatel dlouhodobě poddimenzován.

Struktura je stejně jako v případě zahraničního zpravodajství determinována přítomností regionálních zpravodajských týmů a zázemím, které je v daných regionech pro práci zpravodajů vytvořeno. Vyvážení regionálního pokrytí tak může jít v některých případech ruku v ruce jen s organizačními změnami.

Graf VI-3, 4: Struktura zpravodajství o ČR (měřeno podílem na stopáži; 2Q 2013) a Nejčastěji zmiňované obce ve zpravodajství Událostí (2Q 2013)

O skladbě regionálního vysílání hlavních relací bylo napsáno již mnohé. Samotné dění v regionech jasně reprezentuje už výčet nejčastěji zmiňovaných – zaplavených – obcí. Prakticky všechna města a obce ze zobrazené dvacítky, která leží v Čechách, zasáhla a zničila nebo zčásti poškodila červnová povodeň. Výjimkou byly snad jen Karlovy Vary. Těm se velká voda vyhnula a do Událostí se prosadily díky přípravám 48. ročníku Mezinárodního filmového festivalu.

VII. VARIABILITA

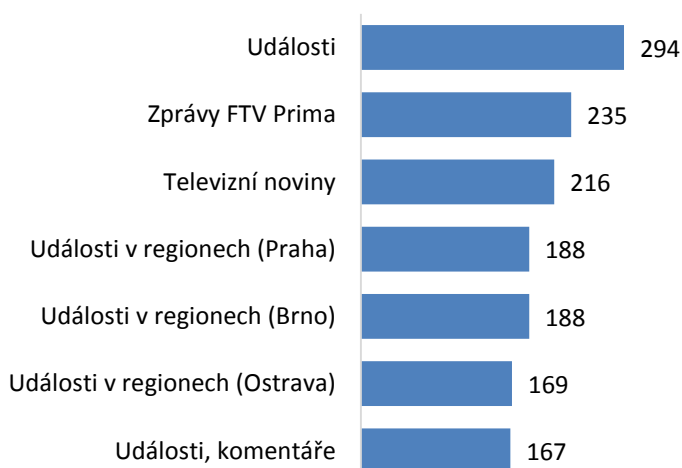
1. Tematická

Tematická variabilita posuzuje, jak dalece bylo zpravodajství různorodé. Každému jednotlivému příspěvku je přiřazeno jedno hlavní téma v závislosti na jeho převažujícím obsahu. Témata jsou přitom příspěvkům přiřazována z předem definovaného seznamu, který je průběžně upravován v závislosti na nových aspektech, které s vyšší frekvencí výskytu do zpravodajství pronikají. Seznam sám obsahoval k 31. 12. 2013 přibližně 900 různých tematických aspektů, po revizi a relevantní aktualizaci klesl jejich počet od 1. 1. 2013 přibližně na polovinu.

Variabilita sama o sobě ještě nic nevyovídá o tematické struktuře. Z ní je přitom možné usuzovat na **relevanci** příspěvků. Platí, že relevantnější jsou ty příspěvky, které v sobě mají obecně společenský rozměr (tj. mohou sloužit jako hodnotové orientátory), které informují o důležitých aspektech spojených s veřejným zájmem či obecným národně-politickým směřováním (například EU, státní správa, ekonomika, školství apod.). Naopak příspěvky týkající se jednorázových „atraktivních“ témat (jako jsou dopravní či jiné nehody, trestné činy, informace o celebritách, „zvířátkách“ apod.) jsou považovány za méně relevantní.

Média veřejné služby při rozhodování o zařazení či nezařazení příspěvku do vysílání dávají výběrovým kritériím jinou váhu než média soukromá. Hodnota zprávy je přitom určována třemi základními atributy: aktuálností, relevancí a „mírou neobvyklosti“. Zatímco soukromé televize „maximalizují“ hodnotu zprávy zařazením co nejméně obvyklých informací na úkor relevantních zpráv, editoři médií veřejné služby se soustředí na výběr relevantních příspěvků. Rozdíl ve výběru zpráv pak má své důsledky i v míře sledovanosti. Kurióznější, byť méně relevantní, zpravodajství je mezi diváky sledovanější (toto tvrzení platí paušálně, nikoliv pro všechny socio-demografické skupiny).

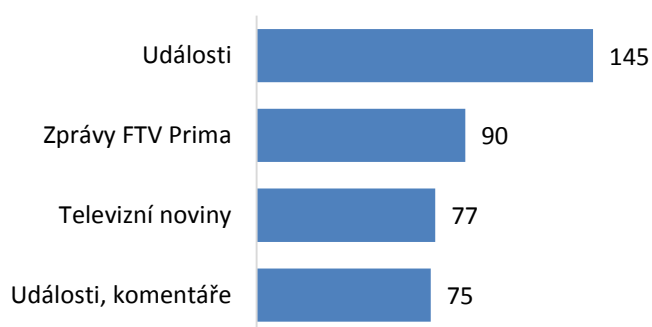
Graf VII-1: Počet různých hlavních témat příspěvků se vztahem k ČR (2Q 2013)

I při poměrně „monotematickém“ dění v červnu se Událostem během sledovaných tří měsíců podařilo vyčerpat téměř 300 různých námětů ze škály 450 hlavních témat, které databáze Media Tenoru po své aktualizaci obsahuje. Vysoká hodnota je pro Události o to cennější, že se jednalo pouze o příspěvky se vztahem k ČR, tedy převážně o domácí zpravodajství.

Příznivých hodnot tematické variability domácího zpravodajství dosahovaly i Zprávy FTV Prima, újeji zaměřené byly naopak Události, komentáře, které se specializují na určité oblasti tematické agendy.

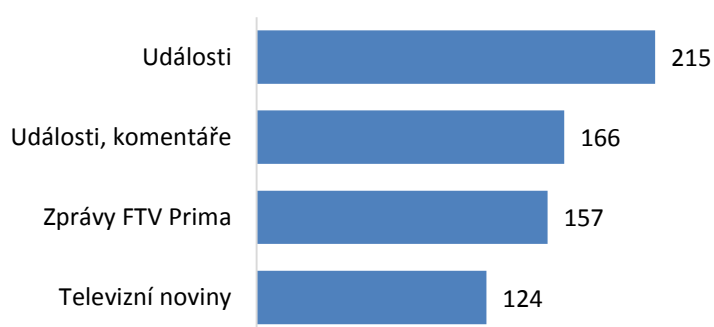
Graf VII-2: Počet různých hlavních témat příspěvků bez vztahu k ČR (2Q 2013)

O tom, že zpravodajství ze světa nebylo v Událostech omezeno pouze na výše zmíněné výbuchy ve Spojených státech amerických, svědčí hodnoty zachycené v žebříčku různých hlavních témat příspěvků bez vztahu k ČR. Diváci hlavní relace ČT se dozvídali například o krizi na Korejském poloostrově. Ta se vyhroutil natolik, že totalitní KLDR hrozila vojenským útokem na Jižní Koreu a raketovými útoky na USA.

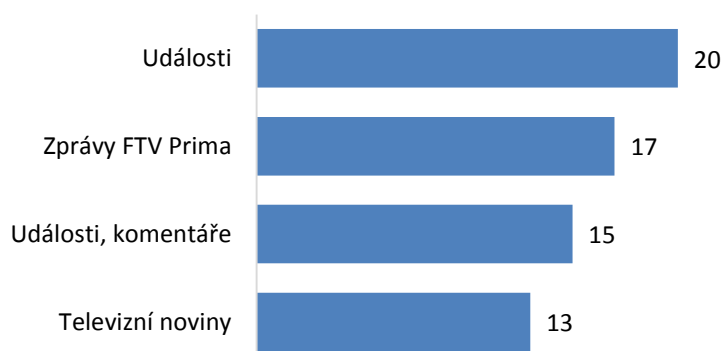
2. Politická

Graf VII-3: Počet českých politiků zmíněných ve zpravodajství (2Q 2013)

V kapitole IV. *Politika* jsme uvedli graf, který zobrazoval dvacítku nejčastěji zmiňovaných politiků v Událostech. Na 20. místě tohoto žebříčku byl Jeroným Tejc, o němž redaktoři, moderátoři, ostatní politici, komentátoři nebo Tejc sám vyslovili 40 výpovědí. Zde je ovšem zjevné, že stejný a nižší počet zmínek zazněl v Událostech druhého čtvrtletí o dalších bezmála dvou stovkách politiků a političek.

Graf VII-4: Počet českých politických stran zmíněných ve zpravodajství (2Q 2013)

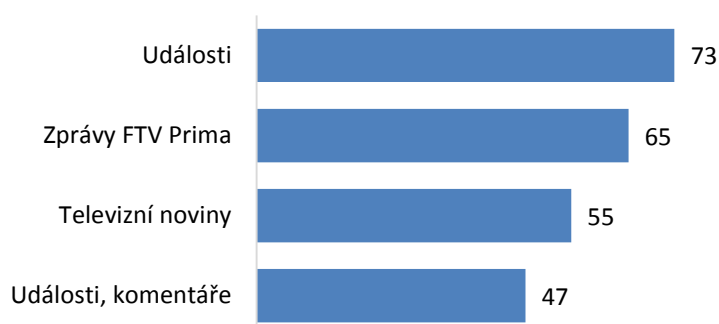

Na stejném místě bylo ale také viditelné, že nejen Události, ale i komerční zpravodajské relace zaměřily svou pozornost především na ODS, ČSSD a TOP 09. Ostatní parlamentní strany, tedy KSČM, LIDEM a Věci veřejné dostaly prostor o poznání menší.

Neparlamentním stranám, byť jich bylo v Událostech zmíněno 14, se dostalo minimální pozornosti, a to v řádech desítek a jednotek. Například o KDU-ČSL bylo vysloveno 28 výpovědí, o SPOZ 21 zmínek. Například Strana zelených byla zmíněna čtyřikrát, hnutí ANO nebo Česká pirátská strana pouze jednou.

3. Území

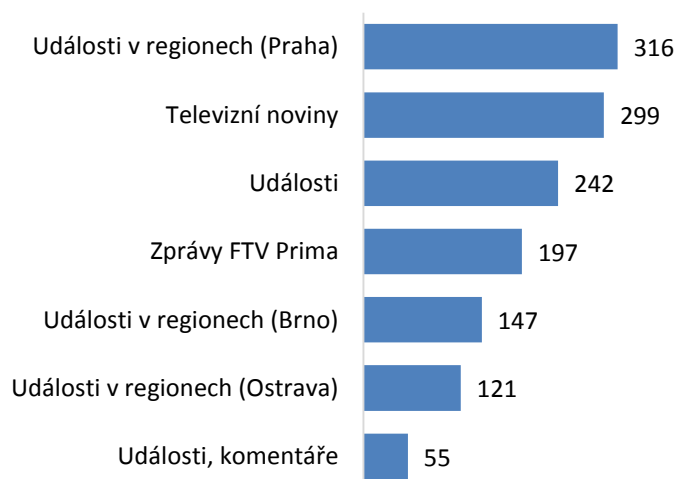
Graf VII-5: Počet různých zemí zmíněných ve zpravodajství bez vztahu k ČR (2Q 2013)

I přes zmiňovaný nízký podíl zahraničního zpravodajství, způsobený povodněmi, se v Událostech objevovaly informace ze 73 zahraničních zemí a lokalit (jako samostatné vztažné území jsou, dle konkrétní prezentace v daném zpravodajském příspěvku, považovány například země EU, Evropa obecně či Latinská Amerika obecně).

Události, komentáře naopak ve statistice variability zmiňovaných zahraničních lokalit nijak vysoce různorodé nebyly. Oslovování komentátoři se v relaci nejčastěji vyjadřovali k dění v USA, především k teroristickému útoku v Bostonu a explozi továrny ve Westu.

Graf VII-6: Počet různých měst a obcí zmíněných ve zpravodajství z regionů (2Q 2013)

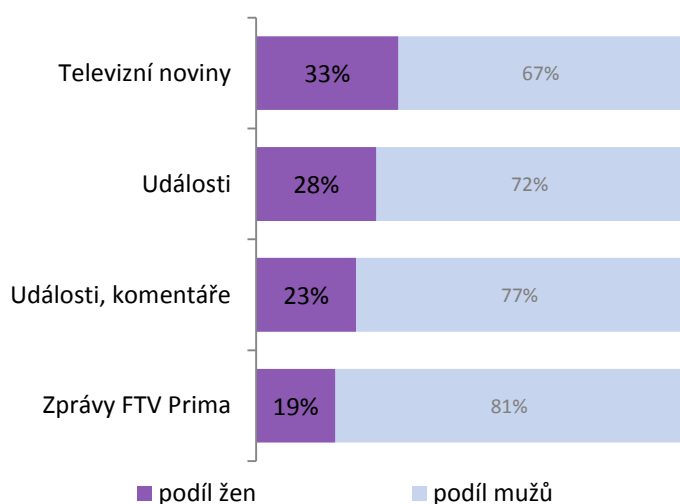
Počtem zmíněných českých, moravských a slezských měst a obcí Televizní noviny tradičně Události i Zprávy FTV Prima převyšují. Bývá to dáno především tím, že ve spojitosti s nejčastěji prezentovaným tématem *kriminální činy*, přinášejí redaktoři TV Nova informace o kriminalitě v pokud možno všech koutech republiky. Do relace se tak prosadí i obce s minimem obyvatel, v nichž došlo k trestnému činu, nebo v nichž je trvalým pobytem nahlášen jeho pachatel.

Ve ztateně věcnějším kontextu jsou často prezentovány města a obce Čech a Vysočiny v Událostech v regionech z Prahy. Ty se tak vedle stavu před, během a po povodni věnovaly především financování projektů měst a obcí a rozhodování obecních a městských úřadů a zastupitelstev (viz graf III-7 výše).

4. Genderová

Mediální zpravodajství může podporovat, nebo naopak rozrušovat stereotypy v myšlení majoritní veřejnosti o menšinách (počítejme mezi ně v rámci mediální reality i ženy). Při nezastupitelné roli médií při odstraňování genderových stereotypů, které jsou elementárním faktorem pro nerovnoprávné postavení žen a mužů, z myšlení lidí, lze na základě analyzovaných dat ilustrovat, jak svou funkci média v dané oblasti plní.

Graf VII-7: Podíly žen a mužů ve zpravodajství (2Q 2013)

Pro Televizní noviny byl dlouhodobě typický vysoký podíl zobrazovaných žen. Většinou přitom šlo o oběti trestných činů, zástupkyně Policie ČR a Hasičského záchranného sboru. V druhém čtvrtletí roku 2013 byl však tento stereotyp narušen. V souvislosti s aktuálním děním se do popředí zájmu komerční relace prosadily Jana Nagyová, Miroslava Němcová, nebo mluvčí prezidenta Hana Burianová a prezidentova manželka Ivana Zemanová. Zde je patrné již výše zmiňované zaměření Televizních novin na osobní nevěcné informace o politicích, konkrétně o prezidentovi Zemanovi.

V Událostech byly ve sledovaném období nejčastěji prezentovanými ženami Miroslava Němcová, Karolína Peake, Jana Nagyová, Ludmila Müllerová a Livie Klausová. V totožném žebříčku Zpráv FTV Prima se nejvýše usadily Jana Nagyová, Miroslava Němcová, Ludmila Müllerová, Karolína Peake a Lenka Bradáčová.

V červenci a srpnu 2013 zpracoval Media Tenor, spol. s r.o.

hotline@mediatenor.cz | <http://www.mediatenor.cz/> | tel./fax +420 596 126 126
Nádražní 923/118, 702 00 Ostrava, Česká republika

Tento dokument obsahuje všechna podstatná zjištění výzkumu. Pokud však některou informaci postrádáte, připravíme vám ji na požádání. Budeme rádi za jakékoliv další náměty.